

elkdenis
gevolgde
it droeve
ren, want
oorult in
t, misleid
met een
denis van
argenade
fond, dat
en in Irak
uit Abak
op Gods
le besnij
och hebt
Heere u
in de be
d bij uw
van die
seken en
verboord,
te houden
rigenaam
totdat bij
tegendeel

H. K.

in Mel. V.
ude f 2.50.
voorzitter.

dad behan
otjreden
en bij het
t hebben
teld advies

of liever:
de gaven
mogen zij
te oefenen,
hebben zij
en moeten
en, aan wie
de komt en
elke liefde
it ook doen
de gaven in
ij hun zelf
ver op de
f voor hun
f spreken de
de diakonie
openbaring
de onder
sicht wordt

opzicht mag
je, waarop
f heeft hier
en als b.v.:
erk? zenden
school? en

is ze schijnt
antwoord,
dat het zoo

ds met de
principeel
geestelijke
buiten de
n zuiver tot
hebben te
t de leden
en christelijk
ten daartoe
de diakonen
zoo ja, dan
enige voor
bistand te
eden weten

l met een
den, die de
et etene op
elchen, dat
lichten (om
s nakomen,
teuning. En
ral in ver
dwang onze
schen erose
te volgen,
a aan den
lidaat durft
te begeren,
buid maag
dwang om
kerken en

beschreven,
tegen ons
t, dat regt
maat in de
t alleen de
gheid, om
het noodig
gheid, om
gemoed de
gheid, Rom.
ged is, dat
ar ook met
de ambten
houden.
lenars des
armenver
vloekt met

alle regelen van goede armenzorg en in elk geval in strijd is met de aan diakenen van 's Heeren wege toekomende taak — evenzeer keuren wij het af, als diakenen het werk der onderlingen gaan verrichten en doen als ware het geestelijk opzicht hun toevertrouwd en konden zij den buidel als een ander tuchtmiddel gebruiken.

Intusschen is er een bedenkelijke fout in de redevoering, dat diakenen daarom van alle geestelijk opzicht zich hebben te onthouden. Men vergeet immers, dat het geestelijke en het stoffelijke door Christenen niet zoo scherp van elkander kunnen onderscheiden worden, omdat Gods Woord en de praktijk des levens tusschen beide een nauw verband leggen. Achteruitgang op stoffelijk gebied is menigmaal niet anders te verklaren dan als een gevolg van geestelijke verslapping. De Heere heeft in armoede en allerlei leed iets aan de Zijnen te zeggen. Niet, dat wij de toepassing voor een ander mogen maken, zoals de vrienden van Job deden. Die zeiden: hij zit in ellende, dan zult ge wel eene of andere verborgen zonde hebben. Maar Jezus antwoord aan Job leeren ons dit wel anders. Echter mogen diakenen niet vergeten, dat zij het geestelijke en het stoffelijke niet als door Chineesche muren gescheiden mogen zien. Daarom zijn zij, om bij de twee genoemde voorbeelden te blijven, o. i. wel degelijk verplicht om, indien zij bemerken, dat een onderstaande op het kerkgaan verzinkt, dat over te spreken. Zeker, het kan noodig zijn, dat zij den kerkraad waarschuwen aangaande hun bevinding. Maar zij zouden hun roeping verzuimen, als zij niet ook zelf daarvoor spraken, en zulks niet alleen als diakenen, want het is hun roeping armoede te voorkomen, en wie moedwillig de Heeren wegen verlaat, kan zijn heil niet verwachten. Hij kan niet recht bidden: om het dagelijks brood, waar hij niet met leugen in zijn hand tot God nadert. En op deze geestelijke misstand hebben de diakenen ongetwijfeld krachten hun ambt te wijzen, met ernst en liefde, zonder dreigingen, met winnende teederheid.

En wat het schoolgaan der kinderen betreft, zou het, om iets te noemen, niet noodig zijn, dat degenen, die in Christus' naam de gaven van zijn volk komen brengen, er de ouders op wijzen, hoe verkeerd zij doen door hunnen kinderen de geestelijke gaven te onthouden? Zouden zij niet moeten wijzen op het contrast tusschen het broken der doopsbelofte en de trouw, waarmee de Heere Zijn belofte houdt, dat de Zijnen aan geen ding gebrek zullen hebben, zoals die mede door den dienst der diakenen vervuld wordt? Zouden zij niet moeten wijzen op den plicht der dankbaarheid om onze kinderen op te voeden in de vrees des Heeren? Ons dunkt, dat deze dingen voor zich zelf spreken, en geen vroom, zijn ambt met ernst bekleedend diaken, in dezen in gebreke zou kunnen blijven. En we gelooven, dat hij dan volstrekt niet zijn ambt verlaat om ouderlingen-werk te doen, doch wel degelijk als diaken fungeert, naar zijn goddelijke roeping.

Alleen maar: alle dwang blijve geweerd. Een voorwaarde, waarvan de steun afhankelijk is, mag niet gesteld worden. De idee: 'voor wat hoort wat' zij absolute contrabande. Wij hebben in onze kerken niet met de talloze bezwaren te worstelen, die de Hervormde kerk ondervindt door het prijsgave van tucht en door historisch geworden gebruiken. Maar terwijl de kerkelijke diakenen moeten steunen door zooveel mogelijk te voorkomen, dat menschen zich om stoffelijke redenen bij de kerk aansluiten, moeten de diakonen de kerkelijken steunen door voor haar deel op gepaste wijze het geestelijk element te versterken en maar den aard der kerkelijke barmhertigheid ook te trachten de wonde te genezen, en niet alleen die te balsemen, om verzachting van het leed te bewerkstelligen. Zoo volgen wij het voorbeeld van Hem, die in beweging was om den stoffelijken nood der schare, en om hun zonder-herder-zijn, en die deze beide zoo schoon en harmonisch met elkander in verband heeft gebracht.

Vijf-en-dertigste Jaarlijksche Samenkomst der Vereniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag, gehouden te GRONINGEN op 7 en 8 Juni 1915.

De vergadering onzer Vereniging was ditmaal naar Groningen saamgeroepen, waarheen uit heel 't land de leden en begunstigers waren opgekomen. Het spreekt vanzelf dat de noordelijke provincien het grootste aantal der aanwezigen leverden; doch ook uit zuidelijker landsdelen ontbraken er niet.

We gingen ditmaal op onder den druk der tijdsomstandigheden. In al de jaren van het bestaan onzer Vereniging waren de tijden niet zoo ernstig geweest als thans, en dit bleef vanzelf ook niet zonder invloed op het samenzijn in Groningen, dat intusschen toch in vele opzichten een opgewekt karakter droeg.

Aan de eigenlijke saamkomsten der Vereniging ging thans voor de tweede maal een

Wetenschappelijke Samonkomst

vooraft; men herinnert zich dat verleden jaar te Utrecht deze bijeenkomst zich had mogen verheugen in veler belangstelling, en ook nu was deze waarlijk niet gering.

De leiding van deze bijeenkomst was opgedragen aan Prof. Dr. W. Geesink, die, na opening met gebed de aanwezigen met een kort woord verwelkomde en daarna de gelegenheid openstelde om te bespreken het referaat van Prof. Dr. H. Bavinck, onder den titel: *Over het Onbewuste* reeds geruimen tijd te voren verkrijgbaar gesteld. Nadat in het referaat de *Begripsbepaling* is gehandeld, wordt de *Geschiedenis* der te behandelen vraagstukken gegeven; terwijl in de derde plaats de *Verschuiven* worden besproken.

De *Conclusies*, waartoe Prof. Bavinck kwam, veroorlooven we ons hier over te nemen:

De leer van het onbewuste, die in den laatsten tijd zich zulk een breede plaats in de psychologie veroverde, is een bewijs, dat de Psychologie ohne Seelen onhoudbaar is, en is in zoover een herstel van de oude leer der ziel, volgens welke ziel en bewustzijn onderscheiden zijn, en het bewustzijn niet is het wezen, maar een eigenschap van de ziel.

Terwijl zij voortaan de eene zijde der tabula-rasatheorie verwerpt, is zij aan de andere zijde een terugkeer tot de leer van de vermogens (potentiae) en hebbelijken (habitus) der ziel, hetgeen o.a. voor de opvoeding van groote betekenis is.

Al verder stelt zij in het licht, dat de ziel niet louter als een ens, maar tevens als een agens moet opgevat worden, en dat dus zowel de categorie der actualiteit als die der substantialiteit op haar toepasselijk is.

Ofschoon echter allerlei toestanden en werkingen in het zieleleven onbewust zijn, is het toch niet wenschelijk, daarvoor eene bijzondere leer van het onbewuste op te stellen, wij de ziel met hare potentiae en habitus zakelijk hetzelfde op meer eenvoudige wijze leert, en de term van het onbewuste, zonder iets te verklaren, zelf weer verklaring behoeft.

Ook verdient het geen aanbeveling, om den term van het onbewuste toe te passen op de hersenprocessen (unconscious cerebration, het physiologische onbewuste), wijl deze niet liggen

op het gebied der psychologie, maar op dat van de physiologie.

Evenmin verdient het goedkeuring, om van onbewuste voorstellingen, Gefühle en wilsacten te spreken, omdat deze verschijnselen steeds eenig bewustzijn insluiten.

Het onbewuste (half, zwakbewuste, dubbelbewuste) is de naam voor die belangrijke groep van zielsverschijnselen, welke wel buiten het centrum van het bewustzijn (buiten het bemerkende en de opmerkzaamheid) liggen, maar toch niet ganschelijk daarbuiten vallen. Ofschoon de grens tusschen dit zwakbewuste en het volstrekt onbewuste dikwerf moeilijk te trekken valt, levert de hier bedoelde groep van verschijnselen geen genoegzamen grond om daarop eene leer van het onbewuste te bouwen.

Toch bewijst dit onbewuste goede diensten bij de verklaring of toelichting van andere zielsverschijnselen, zoals de droom, de hypnose, de alteratie der persoonlijkheid, verschillende vormen van krankzinnigheid, maar het is niet bij machte, om eene bevredigende oplossing te bieden van al die verschijnselen, die onder den naam van occulte worden samengevat.

Evenmin is de leer van het on- of onderbewuste in staat, om de ethische tweespalt in den mensch te verklaren, 1) o. omdat de voorstanders van de leer van het on- of onderbewuste onderling zeer te verdeeld zijn over de zoowel intellectuele als ethische kwaliteit van dat on- of onderbewuste; 2) en 2o, omdat de strijd tusschen rede en lust (geweten en hartstocht, plicht en neiging), evenals ook die in de geloovigen tusschen vleesch en geest (ouden en nieuwen mensch, Rom. 7: 14 v. Gal. 5: 17 enz.) een gansch andere is dan die tusschen het bewuste en het on- of onderbewuste.

De leer van het onbewuste vindt in de Heilige Schrift in zooverre steun, als deze er beslist van uitgaat, dat de ziel veel rijker en dieper is dan het bewustzijn, Ps. 44: 22, Spr. 4: 23, Jer. 17: 9, 10, 1 Cor. 14: 25, 1 Petr. 3: 4, enz. en deze gedachte ten grondslag legt aan hare leer van de zonde, Gen. 8: 21, Ps. 19: 13, 51: 12, Jer. 17: 9, Mark. 7: 21, van de wedergeboorte, Jer. 31: 33, Joh. 3: 8; van de unio mystica, Rom. 8: 16, Gal. 2: 20; van de inspiratie, 2 Petr. 1: 21, en van de obsessie, Joh. 13: 2, 27, Hand. 5: 3.

Maar de Heilige Schrift maakt ter andere zijde onderscheid tusschen verborgene dingen, die voor den Heere, en geopenbaarde dingen, die voor ons en voor onze kinderen zijn, Deut. 29: 29; onderwijst, dat al onze kennis slechts lange normalen weg, uit de algemeene en bijzondere openbaring (natuur, geschiedenis, schrift), verkregen kan worden, Jes. 8: 20, 40: 21—26, Rom. 1: 20, 10: 6—8, 1 Cor. 2: 9; en verbiedt daarom alle mantiek en magie, Lev. 20: 27, Deut. 18: 10, 1 Sam. 28: 7, Jes. 8: 19, Mich. 3: 7, Openb. 21: 8, 22: 15.

Al deze uitspraken der H. Schrift hangen ten nauwste met het theisme saam, dat lijnrecht tegen het pantheïsme en occultisme overstaat, en zoowel agnosticisme als gnosticisme vernijdt.

Aan het interessante debat werd deelgenomen door de heeren: Prof. Dr. J. Wolter; Dr. J. G. Ubink; Dr. G. C. Aalders; Prof. F. W. Grosheide en Prof. W. Geesink.

Na repliek van Prof. Bavinck werd deze samenkomst gesloten.

Des avonds te 7½ ure werd in de Zuiderkerk de

Ure des Gebeds

gehouden, waarin voor de schare optrad Dr. H. Kaajan, van Rotterdam.

Nadat gezongen was Ps. 36: 3, en een gedeelte van Gods Woord was gelezen, sprak de leeraar de aandachtige schare toe:

Het is niet zonder schroom, dat ik voor U optreed, om het gebed te leiden voor onze Vrije Universiteit in Nederland.

Niet dat mijn liefde voor de *enige* Universiteit in ons vaderland, die vraagt naar de wijsheid van Gods Woord en zoekt de eere van Gods Naam ook op het terrein der wetenschap, beneden vriespunt zou staan.

Welk recht-gaard Calvinist zou niet zijn Vrije Universiteit liefhebben, haar dragen op zijn hart, op de vleugelen des gebeds haar brengen voor Gods troon, den Heere dankend voor de kostelijke gaven in haar aan ons Calvinistische volk geschonken.

Wie zou niet in geestdrift ontvonen als hij naspeurt het heroïsme des geloofs, dat de stichters dezer Universiteit heeft bezield bij het in het aanzijn roepen onzer Gereformeerde Hoogeschool. Wij hebben onze Universiteit lief, want van haar kan het heeten: „Zij hebben mij van mijne jeugd af benaamd, maar ze hebben mij niet overmocht“. Ze is dan ook terecht genoemd een schola militans, een school onder het kruis. Maar nu verstaat gij, waarom het bidden voor deze Hoogeschool zoo moeilijk is. Ons gebed toch mag geen vorm zijn, geen ijdel verhaal van woorden, geen schaal zonder kern. Het gebed, dat voor onze geliefde stichting opgaat, moet doordringen tot God Almachtig en mag niet met gebroken wicklag weerkereen.

Bereiden wij ons tot zulk bidden voor, maar laat ons voortaf een kort woord spreken, dat u en mij sterken kan in de overtuiging, dat onze Gereformeerde Universiteit de voorbede der Christenen waard is en noodig heeft.

Het woord ter inleiding was ontleend aan Hand. 17: 18a: En sommigen van de epicureische en stoicische wijsgeeren streften met Paulus; en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen?

Paulus te Athene. Paulus is een man geweest van scherpe contrasten. Groot en sterk is zijn geest, maar die geest woonde ongetwijfeld in een zwak lichaam. Zijn lichaam is hem 'n tente, een leemen hut tot instorten ieder oogenblik gereed. Hij spreekt van een scherpen doorn in zijn vleesch, een doorn wondend en schrijnend. Daarbij droeg hij in zijn lichaam de littekenen van zijn lijden. Niettemin, welk een geest woonde er in dat teedere, in dat gekneusde vleesch! Want Gods kracht wordt bij Paulus in zwakheid volbracht.

Er zijn meer tegenstellingen in dezen lichtenden apostel. Voor zijn God een worm, klagen over zijn zonde-schuld, toont hij voor de menschen een wonderlijk hoog zelfbewustzijn. Hij is een man van een weeke, zachte natuur. Hij kon weenen als een kind. Hij schrijft brieven zoo teeder, dat ze roeren het diepst uwer ziel. Hij zingt een hymne op de liefde zoo wonderschoon, dat ze haar wedergeade niet vindt. En tegelijkertijd trotseert hij koningen en keizers, treedt hij hogepriesters te Jeruzalem grinnig

1) Zie bijv. Noorduyt, Het Onderbewustzijn, blz. 37.

2) Volgens Sidis (bij Loewenfeld t. a. p., blz. 47) is het onbewuste dom, zonder kritischen zin, lichtgeloovig, serviel, laf, zonder moraliteit; en volgens Freud is de inhoud van het onbewuste ter laatste instantie steeds sexueele lust. Daarentegen laten Maudslay, Carlyle, James, Myers, enz. al het groote en edele uit het onbewuste opkomen.

tegen, gaat hij met heilige, schier ingehouden ironie zijn tegenstanders te lijf, scheldt hij de Galaten voor uitzinnig, ja hij is zoo van ijver overvold, dat hij niet eens bemerkt, dat zijn brieven soms moeten grieven en wonden.

Hij is man van hooge cultuur, sluit zich niet op binnen de enge wanden van zijn ghetto, hij is doorkneet in de poëzie en wijsbegeerte der kunstzinnige Hellenen, maar tevens is hij de man van de meest zuivere mystiek, die zeggen kon: „Ik leef niet meer, Christus leeft in mij“.

Te Jeruzalem wordt hij aan de voeten van Gemaliel gerijpt tot den vurigen zeldot, die mede een welbehagen heeft aan Stephanus' dood. Ook is hij een echte Benjaminiet; denk slechts aan Jacob's profetie. Totdat God riep: „Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?“ Sedert doorgloeiend een heerlijk ijver Gode zijne aderen. Voortdurend is hij in gang. Hij vliegt door de wereld.

Toch niet de man van veldoenerij, maar van het één ding doe ik; de man van echte concentratie, het spannen van al zijn krachten op dit ene „het jagen naar het wit“. Hij loopt voor de eere van zijn God.

Denkt u dien wonderen man te Athene.

Uit het morgenrood verrijst Athene, de stad met haar wit-marmeren tempels, schitterende in het helle zonlicht tegen blauw azuur. Als Paulus Athene's wijd-vermaarden bodem betreedt, is de gouden eeuw van Pericles sinds lang voorbij gesnel.

Toch, nog is het groot, zij het-trend op ouden roem en op vervlogen praet.

Hier hebben Hellas' uitnemendste staatslieden geregeerd, zijn schitterendste redenaars hun woordkunst uitgestald, zijn diepzinste wijsgeeren gepelsd, zijn vaardigste kunstenaars met fijne beeltenen het maagdelijk marmer behouwen, zijn kleurrijkste schilders met palet en penseel gemodelleerd en getooverd, zijn rangeluste dichters hun lied aangeheven.

In dat Athene is Paulus. Een teer-blauwe lucht koepelt zich boven het oude Hellas. Ziet hem daar wandelen over Athene's pleinen, doorkruisende de oude weelde-stad. Nu was Paulus van klassieke vorming, maar alleen in het absolute kon zijn ziel rust vinden. Hij is niet half Christen en half paaganist. Daarom gevoelt hij het: Athene moge in kunst en wetenschap ver boven hare zusteren uitschitteren, toch is deze stad zonder heere, wijl zonder God in de wereld. Paulus stuit hier aanstands op de aberratie van den menschelijken geest. Daarom opent Sem hier de tente voor Japhet. Hij snelt naar Athene's markt, straks naar den areopag, van ouds den zetel van wijze rechters. Want schooner en majestueuzer is voor Paulus Calvarie's berg, waar uit donkeren nacht werd geboren het leven.

Het scheen een ijdele waan, hier nog nieuwe denkbeelden te komen voordragen. Maar Paulus weet: er is niet alleen een zienlijke wereld, die wij aanschouwen met onze oogen en tasten met onze handen, er is ook de geheimnisvolle werkelijkheid der onzienlijke dingen.

En dat geloof, die wetenschap predikt hij niet alleen in den schuilhoek ener synagoge, maar ook op de markt, te Athene een transitie-plaats niet slechts van stoffelijke, maar inzonderheid van geestelijke goederen. Dat geloof predikt hij tegenover Epicureïsche en Stoicijnsche wijsgeeren, tegenover materialisme en pantheïsme. Ook in de arena der wetenschap treedt hij door Gods genade als een geharnast kampvechter naar voren. Hij deinst voor de wereldsche wijsheid geen duimbreed terug en hij ontliet daar den God van hemel en aarde, die woont in het hoogste en in het verhevene en zich met de eenigheid als met een kleed bedekt, maar die ook wonen wil bij dien, die heeft voor Zijn woord.

Van Paulus te Athene naar onze Gereformeerde Hoogeschool schijnt de overgang wel ietwat gewaagd. En toch? Hier zijn vele punten van vergelijking.

Paulus te Athene is door Beets genoemd „een dwaas temidden der wijzen“, maar staat onze Universiteit op de markt van het wetenschappelijk denken ook niet in veler oog als een dwaas te midden van haar wijze zusteren?

Paulus, de man van het absolute, transigeerde nooit met het Kruis van den Man van Smarten: bedoelt ook onze Gereformeerde Hoogeschool niet hetzelfde in het strijdperk der wetenschap?

Paulus leefde uit de wedergeboorte, uit de mystieke unie met Koning Christus, het „pro Rege“ bezield zijn levensgang; wil ook onze Universiteit niet dat levend beginsel meer indragen op het terrein der wetenschap?

Voor Paulus was de strijd voor de Christelijke beginselen brood- noch goudwinning, maar werd ook de ziel van de stichters en verzorgers onzer Hoogeschool bewogen door de gedachte aan stoffelijk voordeel?

Paulus was niet de man van Doopersche „mydinghet“; in Athene vindt ge den kloeken belijder op de markt en op den Areopagus. Eischt ook niet onze Hoogeschool alle gebied voor Christus' eere op?

Paulus werd bespot en gehoond. Maar heeft ook niet onze Universiteit moeten drinken uit den beker van smaad, van hoon en van spot zoo bittend als loog? Hoe is ze in haar kleinheid en onbeduidendheid aan de kaak gesteld, en in haar wetenschappelijkheid vergeuisd?

Maar onze Hoogeschool acht met en Mozes de verzaamheid van Christus meedieren rijkdom dan de schatten van Egypte. Waar voor de ongelooovige wetenschap de ervarings-wijsheid het enige licht is, daar geloof onze Universiteit in het Woord des Heeren de oplossing te vinden ook van de diepste problemen. En nu kent ook zij slechts ten deele, ook zij heeft in het zweet van haar aanschijn haar brood te eten. Maar zij gaat het licht tegenmoet, het licht der eeuwigheid. Zij zoekt Gods glorie. Zij arbeidt onder Hem, die voor alle wetenschappen Licht-Bron is, nl. den Christus. En zij werkt vol blijde hope naar die toekomst henen, waarop al het kennen ten deele zal wegvallen en zij, de getrouwe, in het gelijk zal worden gesteld.

Wie uit dat beginsel leeft, heeft dan ook onze Universiteit lief, zendt naar deze Hoogeschool zijn zonen, offert voor haar geld en goed en gedekt haar in zijn gebed.

Gelijk een Paulus zegt: „Broeders, bidt voor ons“, zoo heeft ook onze school, worstelende in de branding, recht op ons vurig gebed. Onze Universiteit worde dan ook meer en meer gedragen door de liefde van ons Christenvolk, door de gebeden der heiligen en door de trouw harer vrienden.

De leeraar ging daarna de schare voor in den gebede.

Na de gebedeure was door de goede zorgen der Regelingscommissie aan leden en begunstigers de gelegenheid opengesteld om elkaar te ontmoeten in *De Passage*. Als altijd werd van deze gulle avondreceptie druk gebruik gemaakt. Men was er tot laat in den avond gezellig bijeen; de eerste dag was zeker gelukkig geslaagd.

Officiële Berichten.

Zomerconferentie voor Zendingstudie 1915.

In verband met de tijdsomstandigheden heeft de Zendingstudie-Raad ernstig overwogen, of dezen zomer wederom eene Conferentie voor Zendingstudie bijeenroepen moest worden. Allermint wil de Z. S. R. doen, alsof er geen oorlog is; maar evenmin heeft hij vrijmoedigheid om nu van een Conferentie af te zien. De arbeid mag thans zeker niet rusten. Tegenover de macht van onrecht en verderf, die nu de wereld schijnt te beheerschen, moet gesteld worden een nieuwe betooning van de levende, herscheppende kracht van het Christendom.

De huidige tijdsomstandigheden roepen tot krachtiger liefde, meer ingangspans en ijmiger gebed voor de Zending. En wij weten hoe er velen zijn, die juist nu bijzondere behoeften hebben ter Conferentie te komen, om gezamenlijk zich hiertoe voor te bereiden, door een dieper en voller ervaring van gemeenschap met Christus te zoeken, in wiens kracht alleen wij onze Zendingroeping kunnen vervullen.

Daarom heeft de Z. S. R. besloten dit jaar een Conferentie voor te bereiden, en wel van 26—31 Juli te Doetinchem, in het velen bekende „Ruimrecht“, dat ons daartoe met de meeste bereidwilligheid werd afgestaan. De Z. S. R. zal de Conferentie echter alleen door laten gaan, indien de tijdsomstandigheden het toelaten en de deelname voldoende kan worden geacht.

De hoofdlijnen van het programma zullen zijn als volgt. Iederen dag wordt aangevangen met een eenvoudige Bijbelbespreking. Daarna wordt een der volgende onderwerpen behandeld: Mededeelingen over gehouden Zendingstudie-kringen, Lectorverspreiding, Het Zendingsonderwijs op Zondagscholen met betrekking tot den onderwijzer en ten opzichte van het Kind, De plaatselijke organisatie der Zendingstudie, Sectievergaderingen.

Voorts zullen 's morgens zoo mogelijk weer studiegroepen gevormd worden, die elk onder een bevoegd leider, eenige hoofdstukken zullen bestudeeren uit een der Handboeken voor Zendingstudie, naar keuze; aldus kan men leeren hoe een Zendingstudiekring ingericht en geleid wordt. Deze studie-groepen zullen dagelijks vergaderen, niet langer dan één uur, terwijl het voorafgaande uur vrijgehouden wordt voor de eigen voorbereiding.

In de avondvergaderingen worden vooreerst enige voordrachten gehouden over het thema: „De Wereldoorlog en de Zending“, met deze titels: De invloed van den oorlog op Wereld-Zending, De invloed van den oorlog op de Nederlandse Zending, De Wereldoorlog een vernieuwing tot zelfonderzoek voor de gemeente, De Wereldoorlog een roepstem tot nieuwen zendingstijver.

Daarnaast zullen nog eenige andere onderwerpen behandeld worden: Reisindrukken uit Suriname, met lichtbeelden. Een en ander over de Indische Kerk, Geestelijke stroomingen onder inlanders. De betekenis van den jaarbeid voor de Zending, De Christelijke-Philantropische Inrichtingen te Doetinchem, Heiliging, Verootmoediging, Zijne getuigen zijn, Gebed en Zending. Elke dag wordt besloten met een stillen bidstond na het avondeten.

De middagen blijven geheel vrij voor eigen ontspanning en voor onderlinge kennismaking, zoowel als met de sprekers en de broeders en zuster-zendingen, die als gast op de Conferentie aanwezig zullen zijn.

Voor nadere inlichtingen zien men het prospectus, dat op aanvraag gratis verkrijgbaar is bij den waarnemenden Secretaris der Conferentie: A. J. C. van Seters, Javastraat 78, Den Haag, alwaar men zich ook voor deze Conferentie opgeven kan.

Kort verslag der Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.), gehouden te Alphen aan den Rijn, op 8 Juni 1915.

Art. I. In naam der roepende kerk opent Ds. J. Gispem deze Particuliere Synode, laat zingen Psalm 68: 17, leest Psalm 99 en gaat voort in gebed. Met een kort en hartelijk woord heet hij de depp. der onderscheidene classes welkom.

Art. II. De credentie-brieven worden onderzocht door de D.D. Koers en Meiering, uit wier rapport blijkt dat alle classes wettig zijn tegenwoordig; bijna alle primi- en enkele secundi-afgevaardigden zijn aanwezig.

Art. III. De Synode kiest als haar Moderamen: Ds. J. Gispem, praeses, Dr. J. C. de Moor, assessor, Ds. J. J. Wielenga, 1e. scriba, Dr. K. Dijk, 2e. scriba.

Art. IV. Van de ingekomen stukken wordt door den assessor voorlezing gedaan:

a. een schrijven van de kerk van Voor-schoten, met het verzoek dat de Part. Synode de te institueren kerk van Wassenaar financieel steun biede. Bij de bespreking van het rapport naar art. 11. D. K. O. besluit de Synode dit verzoek in te willigen;

b. een missive van de Gen. Synode van 's-Gravenhage 1915, inhoudende de mededeeling, dat de grensregeling tusschen de kerken van 's-Gravenhage en Hoek-van-Holland is goedgekeurd, welke mededeeling voor kennisgeving wordt aangenomen;

c. een brief van Ds. P. v. A. te A., waarin deze als andere jaren aan de Synode geldelijke hulp vraagt, welke hem ook nu, en wel in meerdere mate, wordt verleend;

d. een schrijven van depp. voor de oefening van het verband tusschen de Geref. kerken en theol. fac. der V. U., wat in handen wordt gesteld van depp. ad. art. 49 D. K. O.

Art. V. De verschillende rapporten worden gelezen en voor het meereendeel in den brede besproken:

a. van het moderamen der vorige Part. Synode, hetwelk bij monde van Ds. Dalhuysen mededeelt, dat de acta der Synode door genoemd moderamen vastgesteld en geteekend en de stukken in archief zijn gedeponneerd;

b. van depp. ad. art. 11 en 13 D.K.O., wier rapporteur Ds. Meiering is. De rekening van het boekjaar 1914—1915 sluit met een batig saldo van f 115.754; terwijl het totaal der ontvangsten en uitgaven op de begroting voor het volgende jaar bedraagt f 3190.754.

Dere wordt onveranderd vastgesteld, nadat een voorstel van Dr. de Moor om de verhoogde bijdrage voor de classe 's-Gravenhage te verminderen, is verworpen.

Op voorstel van depp. besluit de Synode eene commissie te benoemen, die onderzoeken zal of en in hoeverre de verzorging van emeritipredikanten enz. provinciaal is te regelen, welke commissie tijdig haar rapport aan de classes zal toezenden. In deze commissie worden benoemd de depp. ad. art. 13 en de broeders: D. Bremmer (uit de classe Gouda), N. Heukels

(uit de classe 's-Gravenhage), A. Verduyn (uit de classe Woerden) en J. P. Vergouwen (uit de classe Leiden);

c. van depp. ad. art. 19 D. K. O., als wier tolk Ds. O. D. Erdmanns, door den praeses intusschen verwelkomd, fungeert. Drie alumni ontvangen steun; de rekening sluit met een voordelig saldo, en Ds. C. S. v. d. Voet, die gementeed werd, is vervangen door Ds. V. Kuyenhoven van Zwammerdam. De Synode besluit depp. op te dragen, dit jaar in de bladen eene oproeping te doen, ten einde een of meer jongelingen te steunen in de opleiding tot den dienst des Woords, en neemt ten aanzien van het onderwijs eene gewichtige beslissing;

d. van depp. ad. art. 49 D. K. O., uit wier naam Ds. Dalhuysen verslag doet dat zij bij twee peremptoire examina en twee emeritaats-verklaringen zijn tegenwoordig geweest;

e. van depp. voor 't Prov. Weeshuis. Dit rapport lokt enige vragen uit omtrent het financieel beheer dezer stichting, welke door den directeur, den heer Schoonjongen, worden beantwoord. De administratie van het Weeshuis is nagezien door de daarvoor benoemde commissie uit Zuid-Holland, N. en Z. G. en in uitnemende orde bevonden. Een voorstel van depp. om wat aangaat de benoeming van een deputaat, van de statuten af te wijken, wordt verworpen;

f. van de archiefbewarende kerk van Den Haag, die bij monde van Dr. de Moor omtrent het archief gunstig kan rapporteeren en tevens vraagt, of het niet wenschelijk zou zijn het prov. archief in een brandvrije kluis te deponeren; de Synode ziet die wenschelijkheid terstond in en besluit den quaestor op te dragen, daarvoor een bescheiden bedrag uit te keeren;

g. van den quaestor der Synode. Door hem is ontvangen f 1476.12 en uitgegeven f 836.59. Zijn financieel beheer wordt onder hartelijke dankzegging goedgekeurd en de Synode staat hem voor 't volgende jaar weer f 400 toe;

h. van den curator der Theol. School, Dr. de Moor, die van goede dingen spreken kan.

De praeses brengt depp. en rapporteurs den hartelijken dank der Synode voor hun velen en trouwen arbeid.

Art. VI. De Synode benoemt:

a. tot de depp. ad. art. 11 en 13, art. 19 en art. 49 D. K. O. dezelfde broeders;

b. tot curator der Theol. School Dr. de Moor en tot secundus curator Dr. Sap;

c. tot deputaat voor het Weeshuis br. D. Bremmer (in plaats van br. J. P. Vergouwen) tot secundus-deputaat br. N. P. Slechtenhorst, en tot lid de comm. van controle op het fin-beheer br. A. v. Leeuwen.

Art. VII. Als roepende classe voor de volgende Synode wordt de cl. 's-Gravenhage aangewezen.

Art. VIII. De assessor betuigt in naam der Synode den praeses hartelijk dank voor zijne krachtige en tevens zoo welwillende leiding; de praeses dankt wederkeurig de Synode voor haar arbeid en spreekt een woord tot de broeders.

Art. IX. Na dankgebed door den assessor sluit de praeses de vergadering der Synode.

Op last der Particuliere Synode,
K. DIJK, 2e. scriba.

Buitenland.

België. De Belgische Zendingkerk en de Duitse Gustaaf-Adolf-vereeniging.

De Belgische Zendingkerk heeft den band met de Duitse Gustaaf-Adolf-vereeniging verbroken. De algeme